

СПОГАД ПРО ВИКЛАДАЧА (ДО ДНЯ НАРОДЖЕННЯ АНГЕЛІНИ АНДРІЇВНИ ЯСИНСЬКОЇ)

Невблаганно плине час, і ось уже Ангеліні Андріївні Ясинській 91 рік! Визнаний учений-мінералог і педагог, доцент, завідувач кафедри мінералогії Львівського державного університету імені Івана Франка, почесний член Українського мінералогічного товариства, ветеран війни і праці – такою її знає світова наукова спільнота.

Уродженка південних теренів України (народилася 11 серпня 1922 р.), де в сім'ї педагогів в атмосфері любові й злагоди минули її дитинство та юність, свою життєву стежину Ангеліна Ясинська 1945 р. проклала у Галицький край, де пов'язала подальшу долю зі славним містом Лева, його людьми і традиціями.

Для Ангеліни Ясинської – випускниці геологічного факультету Львівського університету з фронтовим досвідом та бойовими нагородами, учасниці Другої світової війни, – назавжди рідними стали стіни Франкового вузу (1952–2000). Тут вона виросла від аспіранта до відомого вченого-мінералога, завідувача кафедри мінералогії, захистила кандидатську дисертацію, здобула вчене звання доцента. Загальновизнаний її доробок у галузях генетичної мінералогії, типоморфізму, генезису мінералів золоторудних і поліметалевих родовищ. Особливо плідною виявилася розробка проблем космічної мінералогії.

Перу вченого належить близько 140 друкованих наукових праць, з них чотири монографії, у яких А. Ясинська розвивала мінералогічні ідеї академіка Володимира Вернадського і свого Вчителя – академіка Євгена Лазаренка і якими гідно представляла українську мінералогічну науку в Україні та за її межами.

Здобутки Ангеліни Ясинської на педагогічній ниві оцінено почесними значками і грамотами Міністерства освіти, якими вона відзначена за розвиток вищої спеціальної освіти та підготовку висококваліфікованих спеціалістів. З її легкої руки одержали путівку в життя численні учні-мінералози, і в них повною мірою втілювався педагогічний талант, уміння та бажання передати свої знання і досвід молодій зміні. Взаємно ж вона отримала їхню любов і щирі пошани.

Вагомою виявилася й діяльність на посадах завідувача кафедри мінералогії, вченого секретаря спеціалізованої ради з захисту дисертацій, опонента численних дисертаційних робіт, члена редакційних колегій журналів і збірників наукових праць. Ангеліна Андріївна активно працювала в Українському мінералогічному товаристві, почесним членом якого обрана.

Стисло змальовавши здобутки вченого, спробуємо оцінити цей час з погляду студента-випускника кафедри мінералогії 1973 р., коли її очолювала Ангеліна Андріївна Ясинська (1969–1974). Вона керувала і мою дипломною роботою на тему “Мінералогія и условия формирования Прасоловского рудопроявления золота (Курильские острова)”, яку Державна екзаменаційна комісія оцінила на “відмінно”. Ангеліна Андріївна пишала тим, що саме її учень після захисту дипломної роботи отримав диплом з відзнакою і став єдиним “червонодипломником” з випуску 1973 р. Символічно, що роботу Державної комісії тоді очолював професор Василь Кітик, тодішній заступник директора Інституту геології і геохімії горючих копалин (ІГГК) АН УРСР з наукової роботи, у якому я працюю вже майже 40 років.

Ми вперше зустрілися з Ангеліною Андріївною у жовтні 1969 р. на першій лекції з основного для всіх спеціальностей профільного курсу “Мінералогія”. Викладача нам представив член-кореспондент АН УРСР, професор Євген Лазаренко, якого незадовго до цього обрали дійсним членом (академіком) АН УРСР, призначили директором Інституту геологічних наук АН УРСР, і він переїздив до Києва. Від старшокурсників ми вже чули про високий рівень лекцій професора Лазаренка, але не могли навіть здогадуватися, що Ангеліна Ясинська гідно замінить його на посаді завідувача кафедри і лектора-мінералога. Лише нині я зрозумів, що інакше й бути не могло, адже вона була його першою аспіранткою і всі риси Вчителя прагнула наслідувати чи то в житті, чи у науці.

Запам'яталася її вроджена інтелігентність (учительський рід!) як під час читання лекцій, так і в різних життєвих ситуаціях. Ми звичайно про це і не знали, проте жодною рисою поведінки вона не показувала, що недавно втратила близьку людину – чоловіка Володимира Івановича Колтуна, і весь тягар сімейних турбот та виховання дітей упав на її тендітні жіночі плечі.

Я горджуся і тим, що з її сином Юрієм Колтуном у нас склалися дружні й побратимські стосунки.

У моєму уявленні Ангеліна Андріївна Ясинська є втіленням інтелігентності в жіночій частині викладацького складу, як професор Дмитро Павлович Резвой – у чоловічій!

З відстані часу віддаю належне притаманним Ангеліні Андріївні рисам доброї та чуйної людини, від спілкування з якою завжди залишається відчуття теплоти, доброти, взаєморозуміння.

Я добре пам'ятаю її ставлення до студентів – строге, але по-материнськи з любов'ю і повагою, особливо до тих, хто мешкав у гуртожитку, переважно простих сільських юнаків. У її полі зору були всі наші вчинки, деякі з них вона не схвалювала, та завжди знаходила потрібні слова, щоб винуватець прагнув виправити свою недоречність, необачність чи помилку.

Січень 1970 р.: завершився вже третій семестр, і з ним настав час іспиту з мінералогії. Я його не боявся, оскільки вважав, що знаю теоретичну частину і добре визначав мінерали, бо практичні заняття у нас вів асистент Анатолій Костенко. Однак тут потрапив мені дистен-кіаніт, зовсім не такий кристал, який ми визначали, і стало трохи не по собі з його точним визначенням, та Ангеліна Андріївна тактовно, навідними запитаннями щодо анізотропії твердості навела мене на правильну відповідь. Як я потім довідався, знала вона й про те, що буквально напередодні я поховав свою бабцю Катерину і звичайно ще не відійшов від цієї болючої для 18-річного юнака втрати.

Завдяки Ангеліні Андріївні з курсу космічної мінералогії я дізнався про відмінності між метеоритом, метеором і болідом. І коли доводиться пояснювати цю різницю неспеціалістові, то я завжди наголошую, що цього мене навчила доцент Ангеліна Ясинська.

Так сталося, що завершення написання дипломної роботи збіглося з підготовкою до мого весілля. І треба було бачити, як Ангеліна Андріївна спонукала мене завершити написання праці на належному рівні, незважаючи на нестачу часу. Завдяки їй дипломна робота таки взяла участь у Всесоюзному конкурсі наукових робіт студентів 1973 р., правда, без відзнак. Однак головне – не нагороди, а людський підхід Ангеліни Андріївни до мене, що відіграло значну роль у моєму виборі життєвого шляху.

Отримані за науковим керівництвом Ангеліни Ясинської знання з генетичної мінералогії стали мені дуже в пригоді тоді, коли після служби в Радянській Армії з 1975 р. я став працювати на посаді інженера у відділі геохімії глибинних флюїдів ІГГК АН

УРСР, а особливо під час навчання в аспірантурі у професора Володимира Калужного. Ці знання разом з мінералофлюїдологічними дослідженнями були фундаментальним підґрунтям моїх кандидатської й докторської дисертацій, які під час захисту високо оцінив офіційний опонент професор Орест Матковський, колега Ангеліни Ясинської.

Мені пощастило в житті на незабутню зустріч з видатною особистістю, Людиною – Ангеліною Андріївною Ясинською. У тому, що я став науковцем, захистив кандидатську і докторську дисертації, написав низку наукових праць – вагома частка і її заслуги, бо все розпочиналося з кафедри мінералогії, з тих сторінок у моїй біографії, які в уже далекі 70-ті роки ХХ ст. ми починали писати разом.

У день народження Ангеліни Андріївни разом з іншими її численними учнями зичу їй доброго здоров'я та всіляких гараздів.

Чолом Вам, дорога Ангеліно Андріївно!

Ми Вас Любимо, Пам'ятаємо й Шануємо!

З роси та води Вам! Многая і Благая Літа!

*Випускник кафедри мінералогії 1973 р.
доктор геологічних наук Ігор Наумко*